

Organizații ale societății civile din Europa și Canada cer respingerea CETA

Noiembrie 2016

Noi, organizațiile semnatare din partea societății civile din Canada și Europa, ne exprimăm îngrijorarea profundă cu privire la Acordul Economic și Comercial Cuprinzător (CETA) dintre UE și Canada. În timpul procesului îndelungat de negociere și evaluare juridică a acordului noi am semnalat în repetate rânduri probleme majore legate de textul CETA. Am transmis contribuții concrete care ar fi putut să aducă o schimbare în sensul unei politici de comerț mai transparente și mai democratice, care să fie centrată pe protecția mediului și drepturile fundamentale ale oamenilor. Dar îngrijorările noastre nu au fost luate în considerare în acordul CETA, în forma care s-a semnat în octombrie 2016. De aceea ne afirmăm opoziția fermă față de ratificarea acordului.

Obiecțiile noastre sunt împărtășite de un număr tot mai mare de cetățeni de ambele părți ale Atlanticului. Un număr record de 3.5 milioane de persoane din toată Europa au semnat o petiție împotriva CETA și a „fratelului său geamăn”, TTIP - Parteneriatul Transatlantic pentru Comerț și Investiții dintre UE și SUA [1]. Peste 2100 de autorități locale și regionale s-au declarat „zone libere de TTIP și CETA” [2]. În Germania [3] și Canada [4] a fost contestată constituționalitatea CETA, iar legalitatea privilegiilor controversate pentru investitorii străini din cadrul CETA va fi probabil decisă de Curtea de Justiție a Uniunii Europene [5].

Pe ambele părți ale Atlanticului fermieri, sindicate, instituții de sănătate publică, grupuri pentru drepturile consumatorilor, pentru protecția mediului și drepturi digitale, alte ONG-uri și de asemenea IMM-uri (întreprinderi mici și mijlocii) au respins acordul [6]. În octombrie 2016 motivele de îngrijorare exprimate de patru guverne locale (sub-federale) din Belgia în legătură cu impactul negativ al acordului și în special cu sistemul său periculos de „tribunale pentru investiții”, aproape că au împiedicat semnarea CETA de către guvernul lor federal.

În ciuda acestei controverse, guvernul canadian și instituțiile UE încearcă să urgenceze ratificarea CETA. În Canada a fost deja adoptată legislația prin care acordul ar urma să fie aplicat, fără a lăsa timp pentru nicio consultare publică cu privire la acordul final. Și Parlamentul European pare decis să reducă la minim procesele interne de consultare, limitând astfel dezbaterile privind ratificarea textului de 1600 de pagini al CETA. După aceea o mare parte a acordului ar urma să intre în vigoare provizoriu - cu mult înainte ca parlamentele celor 28 de state membre UE să își spună cuvântul.

Pentru a obține sprijinul pentru ratificarea CETA și a liniști îngrijorările exprimate, în ultimele luni au fost anexate numeroase declarații la text. Dar nu a fost modificată nicio literă din textul CETA de la publicarea versiunii sale finale la începutul lui 2016. Iar aceste declarații anexate, inclusiv un „Instrument Comun de Interpretare” („Joint Interpretative Instrument”) între UE și Canada, nu fac nimic pentru a rezolva problemele ridicate de problematicul text CETA, după cum au demonstrat experții [7].

Dorim să scoatem în evidență câteva dintre motivele noastre de îngrijorare esențiale cu privire la acord, așa cum a fost semnat:

- **CETA ar da dreptul unor mii de companii să dea în judecată guvernele** cu privire la măsuri legitime, ne-discriminatorii pentru protecția cetățenilor și a planetei. Niciun element din textul acordului sau din declarațiile anexate nu ar opri corporațiile să folosească drepturile de investitor acordate de CETA pentru a-i intimida pe factorii de decizie astfel încât aceștia să nu adopte reglementări în interesul public, de exemplu cu privire la reducerea schimbărilor climatice. CETA chiar lasă loc pentru „despăgubirea” corporațiilor pentru profiturile viitoare nerealizate dacă o modificare legislativă le afectează investițiile. Departe

de a reforma „radical” procesul de soluționare a disputelor dintre investitor și stat, CETA îl extinde și îl adâncește [8].

- Sistemul de Tribunale pentru Investiții (Investment Court System - ICS) din cadrul CETA **acordă investitorilor drepturi executorii foarte mari - dar nu și obligații corespunzătoare**. Acest sistem nu le permite cetățenilor, comunităților sau sindicatelor să inițieze o acțiune în justiție când o companie încalcă legislația de mediu, legislația în domeniul muncii, sănătății, siguranței sau alte reglementări. Sistemul riscă să fie incompatibil cu legislația europeană deoarece creează **un sistem juridic paralel**, permițând investitorilor să se sustragă tribunalelor existente. Sistemul ICS este discriminatoriu deoarece **acordă investitorilor străini drepturi care nu sunt disponibile nici cetățenilor, nici investitorilor naționali** [9].
- În contrast absolut cu drepturile corporațiilor, **prevederile CETA privind dreptul muncii și dezvoltarea durabilă nu pot fi aplicate efectiv** prin sancțiuni. Ele rămân niște declarații nefondate, fără nicio legătură cu pericolele pentru drepturile angajaților, protecția mediului și măsurile pentru atenuarea schimbărilor climatice pe care le reprezintă alte capitole din acord [10].
- CETA **limitează drastic capacitatea guvernelor de a crea, de a extinde și de a reglementa serviciile publice precum și de a anula deciziile de liberalizare și privatizare** care s-au dovedit a fi un eșec. CETA reprezintă primul acord al UE prin care liberalizarea serviciilor devine regula, iar reglementarea în interes public excepția. Aceasta amenință accesul oamenilor la servicii de calitate cum ar fi alimentare cu apă, transport, servicii sociale și de sănătate, precum și încercările de a oferi servicii publice conform interesului public [11].
- Un studiu independent privind impactul economic al CETA prognozează **că se vor pierde locuri de muncă** atât în Canada cât și în Europa, **creșterea economică va fi mai mică** decât în lipsa acordului, iar creșterile de venituri, destul de mici, ar ajunge în cea mai mare parte la deținătorii capitalului - nu la angajați. În consecință **este de așteptat ca inegalitățile să fie mai mari** dacă se aplică CETA decât fără acest acord [12].
- Cu CETA Canada și UE vor fi **mai vulnerabile la crizele financiare** prin liberalizarea și mai mare a piețelor financiare și prin restricționarea severă a reformelor menite să îndepărteze principalele cauze ale instabilității financiare și să asigure o mai bună protecție a consumatorilor și a economiei în ansamblu [13].
- CETA ar duce la **creșterea costurilor medicamentelor cu prescripție medicală în Canada** cu cel puțin 850 de milioane CAD pe an (583 milioane Euro). **Ar avea un impact negativ asupra drepturilor fundamentale**, cum ar fi dreptul la viață privată și la protecția datelor și ar limita capacitatea Uniunii Europene și a Canadei de a reduce drepturile de proprietate intelectuală (IPR) excesive care **limitează accesul la cunoaștere și inovare**. Unele din drepturile IPR conform CETA sunt foarte similare cu textul Acordului Comercial împotriva Produselor Contrafăcute (ACTA), care a fost respins de Parlamentul European în 2012 [14].
- Regulile CETA cu privire la cooperarea în domeniul reglementării și al legislației naționale vor pune o povară și mai grea pe umerii legiuitorului și vor întări rolul celor care fac lobby pentru corporații în procesul de adoptare de politici, cu riscul de **a submina adoptarea unor politici foarte necesare în interesul cetățenilor** [15].
- Pe ambele părți ale Atlanticului CETA i-ar expune pe fermieri la presiuni concurențiale care le subminează mijloacele de trai, iar avantajele pentru consumatori sunt nesemnificative; ar spori controlul corporațiilor asupra semințelor; ar obstrucționa politicile de achiziție a alimentelor de pe piața locală; și ar amenința standardele ridicate de producție și procesare a alimentelor, **subminând eforturile de încurajare a agriculturii sustenabile** [16].

- **Măsurile preventive de protecție a consumatorilor, a sănătății publice și a mediului ar putea fi amenințate** de CETA, companiile putând pretinde că sunt excesiv de împovăraătoare, că nu sunt „demonstrate științific” sau că reprezintă bariere comerciale ascunse. Nimic din textul CETA sau din declarațiile care îl însoțesc nu protejează efectiv rolul principiului precauției în politicile legislative ale UE, iar unele secțiuni se referă chiar la principii care se află în conflict [17].

CETA este rezultatul unui proces de negociere în cea mai mare parte secret între guvernul canadian anterior și Comisia Europeană de la acea vreme. Textul final CETA și declarațiile aferente ignoră aproape toate amendamentele rezonabile și foarte specifice propuse de societatea civilă [18] pentru a aborda hibealele acordului. Cele mai recente încercări de redeschidere a negocierilor, de către guvernul regiunii Valonia din Belgia, au fost blocate. Acum mai este posibil doar un vot de tip „da sau nu” pentru acest acord de 1600 de pagini.

Solicităm insistent:

- ca Parlamentul European, Parlamentul Canadei, precum și parlamentele naționale, provinciale și regionale, care au un cuvânt de spus la ratificare, să apere drepturile și interesele cetățenilor pe care îi reprezintă, împotriva amenințărilor reprezentate de CETA, votând împotriva ratificării acordului;
- ca numeroasele autorități municipale și alte guverne regionale și provinciale care și-au exprimat îngrijorarea față de CETA să-și facă auzite vocile în procesul de ratificare;
- ca aceste părți să înceapă o consultare detaliată, democratică, inclusiv a societății civile, pentru a pune bazele unei noi agende de comerț echitabile și sustenabile.

În forma sa actuală CETA nu reprezintă un acord de comerț progresist. Ar fi o greșeală să fie adoptat acest acord, cu numeroasele sale prevederi îngrijorătoare, ca model pentru următoarele acorduri. CETA este o variantă retrogradă și chiar mai agresivă a vechii agende de comerț liber concepută de către și pentru cele mai mari multinaționale din lume. Avem nevoie de o schimbare de paradigmă către o politică de comerț transparentă și globală, care să aibă la bază nevoile oamenilor și ale planetei. Ratificarea CETA ne va îndepărta mult de această schimbare atât de necesară.

Note

- 1 Harta interactivă a Inițiativei Europene împotriva TTIP și CETA - [European initiative against TTIP and CETA](#)
- 2 [TTIP and CETA free zones in Europe](#)
- 3 [Information on the constitutional challenge against CETA at Germany's constitutional court](#)
- 4 [Constitutional challenge against CETA at the Federal Court of Canada](#)
- 5 A se vedea, de exemplu: [Investment Court System in CETA to be judged by the ECJ](#)
- 6 A se vedea, de exemplu: [Civil society groups call on European governments to reject the CETA agreement](#); [Joint Canadian Trade Union statement on CETA](#); [Small and medium-sized enterprise from across Europe call on European governments to reject the CETA agreement](#)
- 7 A se vedea, de exemplu: [The Great CETA swindle](#); [The EU-Canada Joint Interpretive Declaration/Instrument on the CETA](#); [CETA to be signed unchanged, but less likely to be ratified after Wallonian resistance](#)
- 8 A se vedea, de exemplu: [CETA – Trading away democracy](#)
- 9 A se vedea, de exemplu: [The Zombie ISDS. Rebranded as ICS, rights for corporations to sue states refuse to die](#)
- 10 A se vedea, de exemplu: „Labour rights” în: [Making sense of CETA](#)
- 11 A se vedea, de exemplu: [CETA and Public Services](#)
- 12 [CETA without blinders: how cutting ‘trade costs and more’ will cause unemployment, inequality and welfare losses](#)
- 13 A se vedea, de exemplu: “The financial services chapter: Inflating bank profits at the expense of citizens”, în [Making sense of CETA](#)
- 14 A se vedea, de exemplu: [ACTA-CETA similarities](#); Trade and Privacy: [Complicated bedfellows? How to achieve data protection-proof free trade agreements?](#); și “Patents, copyright and innovation” și “Canada-specific concerns”, în [Making sense of CETA](#)
- 15 A se vedea, de exemplu: “Limiting how and what government regulates” și “More cooperation for less regulation”, în [Making sense of CETA](#); și [CIEL letter to Minister-President Magnette](#)
- 16 A se vedea, de exemplu: “CETA’s threat to agricultural markets and food quality”, in [Making sense of CETA](#)
- 17 [CETA, TTIP and the EU precautionary principle](#)
- 18 Pentru exemple privind amendamentele specifice propuse de sindicate și de organizațiile de mediu, vezi: [Protocol on Dispute Settlement and Institutional Mechanisms for the trade and sustainable development and trade and labour provisions](#); [Understanding on the Provision of Public Services and Procurement](#); [Protocol on Investment Protection](#); [Understanding on the Precautionary Principle](#); [BUND proposals for amendments on public services, the precautionary principle and the promotion of renewable energy](#)